

چگونه ایم و

چگونه باید باشیم

نقدی کوتاه از افراط ها و تفریط های

مراسمات مذهبی

Web:<http://www.bazandish.tk>

- **افراط و تفریط در مراسمات مذهبی**

Web:<http://www.bazandish.tk>

امروزه مراسمات مذهبی زیادی در طول یک سال برگزار می شود که می توان گفت مهمترین آنها در بعد عزاداری ، عاشورا و تاسوعا و مهمترین آنها در بعد شادی ، نیمه ی شعبان است.

حال بحث ما این است که این مراسمات متأسفانه به خصوص در سالهای اخیر با افراطها و تفریطها و همچنین خرافات زیادی همراه بوده است به طوری که آن ثمره ی واقعی که باید از چنین مراسماتی به دست آورد حاصل نمی شود و دارای یک جنبه ی ظاهری شده است.

در ادامه سعی شده است به این افراطها و تفریطها و خرافات اشاره شود و همچنین راه کارهائی برای انجام بهتر این مراسمات گفته شود.

در همین راستا به نکات زیر اشاره می شود :

۱- اولین نکته ای که به آن اشاره می شود این است که باید از خرج های اضافی در برگزاری این مراسم اجتناب شود. متأسفانه افراط در خرج کردن در این مراسم کاملاً محسوس است. آیا به نظر شما ۵ میلیون پول خرج کردن فقط برای تزیین و مراسمی که در کنار یک مسجد برگزار می شود ، افراط نیست؟ آیا نباید پول مردم را در بهترین مسیر خرج کرد؟ آیا اگر خود امام زمان بود به چنین کارهائی راضی بود؟

ما نمی خواهیم بگوییم این مراسمات تعطیل شود ، این مراسمات باید برگزار شود ولی نباید در آن افراط شود. باید به اندازه ، پول خرج شود و بقیه این پولها صرف کارهای دیگر شود. به نظر شما تزیین در کنار یک مسجد و شربت و شیرینی دادن و تازه ترافیک و شلوغی ایجاد کردن و معطل کردن مردم می تواند یک مسیحی را مسلمان کند؟ آیا می تواند یک جوان را به دین و نماز و دستورات اسلامی بکشاند؟ و هزاران آیای دیگر...

۱ افراط و تفریط در مراسمات مذهبی

بهتر است گاهی اوقات به جوامع مسیحی یا اهل سنت نگاه کنیم و ببینیم که آنها چگونه برای تبلیغ مذهب خود پول خرج می کنند. به طور مثال یکی از کارهای اهل سنت برای جذب اروپاییان به اسلام را در اینجا ذکر می کنیم :

در استانبول سازمانی وجود دارد که برای آشنا کردن اروپائیان با اسلام آنها را در این سازمان ثبت نام می کنند که مثلاً ۱۰ روز در بین مسلمانان باشند و با آداب و رسوم و اعمال آنها آشنا شوند و مثلاً در مساجد با مسلمانان شرکت می کنند و با اینکه هنوز مسلمان نشده اند در بین آنها نماز می خوانند تا خودشان امتحان کنند که آیا چنین اعمالی خوب است یا نه؟ من فکر می کنم برای آشنا کردن مردم جهان با اسلام ، این راه ، راه خوبی است و ما هم می توانیم با قرار دادن بودجه ای برای این کار ، چنین کاری را بکنیم و در واقع با اعمالمان مردم را به دین دعوت کنیم. خوب است از طریق سایتهای اجتماعی مثل فیس بوک و با افرادی در نقاط مختلف دنیا آشنا شویم و آنها را برای آشنائی با اسلام به این سازمان دعوت کنیم. امروزه یکی از بهترین راه ها برای تبلیغ دین استفاده از فضای مجازی است و علماء و مبلغین هم باید سعی کنند برای استفاده از چنین امکاناتی سرمایه گذاری کنند و تبلیغاتشان به روز باشد.

آیا بهتر نیست ما هم مقداری از پولهایمان را خرج چنین کارهایی بکنیم تا بهتر بتوانیم دیگران را به دین دعوت کنیم؟

یکی از کارهایی را که علماء باید به مردم یاد بدهند این است که مردم چگونه باید پول خود را خرج کنند و چگونه و در چه رابطه ای باید وقف یا نذر کنند. امروزه انسان وقتی می خواهد پول برای دین خرج کند باید در بهترین راه که بهترین ثمره را داشته باشد خرج کند و این علماء هستند که باید این نکات را به مردم تذکر دهند. امروزه بخصوص پولها باید برای ساخت شبکه های ماهواره ای و سایت های اینترنتی و یا خرید جهیزیه برای زوج های

۲ **افراط و تفریط در مراسمات مذهبی**

جوان و یا اداء کردن قرض مقروضان و خرج شود نه فقط برای شام دادن شب عاشوراء به مردم و یا برای تزئین های افراطی در نیمه ی شعبان و ... و واقعا علمای دین اگر چنین نکاتی را به مردم تذکر ندهند مسئول هستند. علما اولاً خود باید به روز باشند و بدانند که کجا بیشتر به پول احتیاج است و ثانياً باید به مردم تذکر دهند و یاد دهند که پولهایتان را به جای خرج کردن در یکسری کارها در جاهای دیگر که بیشتر احتیاج است خرج کنید.

۲- نکته ی بسیار مهمی که باید در اینجا به آن اشاره شود این است که روحانیون وظیفه ی شرعی دارند که با بدعتها و افراطها و تفریطها مبارزه کنند. می توان با قاطعیت گفت که روحانیتِ کنونی این وظیفه را درست انجام نداده است. بنابراین دلسوزانه می گوئیم که روحانیت باید وظیفه ی خود را که تبلیغ صحیح دین است انجام دهد.

۳- در مراسمات مذهبی به جای بیان افراطی مقام اهل بیت که با غلو همراه باشد باید اهل بیت را همانطور که هستند به مردم معرفی کرد.

یکی از مسائل مهمی که هریک از ما شیعیان باید نسبت به آن توجه اساسی داشته باشیم این است که اهل بیت چگونه انسانهایی هستند و ما آنها را چگونه برای خود تعریف کرده ایم. عدم توجه به این مساله موجب می شود که ما ، اهل بیت را خلاف آنچه که هستند بشناسیم. همچنین عدم توجه به این مساله موجب می شود که ما منتظر امام زمانی باشیم که با امام زمان واقعی تفاوت های بسیاری دارد. به نظر من یکی از کارهایی که ما برای زمینه سازی ظهور باید انجام دهیم این است که نگرش خود و مردم را نسبت به امام زمان درست کنیم و الا اگر نگرش ، درست نباشد وقتی امام زمان می آید تعجب می کنیم که مگر می شود امام زمان اینجور باشد همچنانکه مردم در زمان پیامبران نگرش خاصی نسبت به پیامبران داشتند و

چون پیامبر موجود ، با نوع نگرش آنها متفاوت بود تعجب می کردند و در نتیجه او را به عنوان پیامبر قبول نمی کردند. به عنوان مثال آنها فکر نمی کردند که پیامبر در بازار راه برود و فکر نمی کردند پیامبر از بین خودشان و از جنس خودشان باشد و چون پیامبران را این چنین می دیدند تعجب می کردند. در آیه ی دوم سوره ی ق آمده است :

بَلْ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالَ الْكَافِرُونَ هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ

یعنی آنها تعجب کردند که پیامبری از میان خودشان آمده و کافران گفتند: این چیز عجیبی است!

همچنین در آیه ی ۳۳ و ۳۴ سوره ی مومنون در رابطه ی با نگرش گروهی از مردم نسبت به پیامبر زمان خودشان می فرماید:

مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ (۳۳) وَلَئِنْ أَطَعْتُمْ بَشَرًا مِثْلَكُمْ إِنَّكُمْ إِذَا لَخَاسِرُونَ (۳۴)

یعنی این بشری است مثل شما از آنچه می خورید می خورد و از آنچه می نوشید می نوشد! (پس چگونه می تواند پیامبر باشد؟!) - و اگر از بشری همانند خودتان اطاعت کنید، مسلماً زیانکارید.

حال ما هم باید مواظب باشیم که نگرش اشتباهی از پیامبران و امامان نداشته باشیم. متأسفانه بعضاً دید و نگرش ما نسبت به امامان و پیامبران مثل نگرش همان مردمی است که وصفشان در آیات بالا بیان شد. یعنی ما امامانمان را تافته ای جدا بافته می دانیم و آنها را موجوداتی می دانیم که دارای وجودی غیر از وجود ما هستند.

بعضاً در بعضی از مراسمات مذهبی صفات خاص خداوند به ائمه نسبت داده می شود که باید از این کار پرهیز کرد.

۴- در مراسمات مذهبی مداحان اهل بیت باید مطالب صحیح برای مردم بگویند. بعضا دیده می شود که مداحان مطالبی برای مردم می گویند که سند صحیحی ندارد و یا با عقل جور در نمی آید. یک مداح باید بداند که وقتی مطلبی را بیان می کند در واقع دارد ذهنیت مخاطب خود را شکل می دهد ، حال اگر مطالبی که می گوید اشتباه باشد و ذهن مخاطب خود را با مطالب اشتباه پر کند گناه بزرگی مرتکب شده است.

۵- در مراسمات مذهبی ما باید احساسات افراطی کنار گذاشته شود و بعد عقلانی و منطقی آن بیشتر شود.

۶- مسئولین برگزاری مراسمات باید افرادی باشند که راجع به امور دین اطلاعات کافی داشته باشند و باید به دنبال این باشند که واقعا کاری برای دین انجام دهند نه اینکه فقط به فکر ظاهر جلسه باشند و بخواهند مراسم ، آبرومند برگزار شود. چه بسیار مراسماتی که ظاهر آبرومندی دارد ولی ذره ای برای دین مفید نیست. متاسفانه انجام مراسمات مذهبی بعضا برای چشم و هم چشمی است که مثلا مسجد ما شلوغ تر از مسجد دیگر باشد و یا

۷- در مراسمات مذهبی حتما باید شرکت کنندگان بهره ی علمی ببرند. بنابراین جلسه ای که در آن بهره ی علمی نیست چندان مفید نمی باشد. بنابراین نباید تمام مدت یک جلسه به مداحی بگذرد و نباید نسبت به سخنرانی کم توجهی شود. متاسفانه در مجالس ، آنقدر که به مداحی توجه می شود به سخنرانی توجه نمی شود.

۸- در مراسمات مذهبی ما واقعا جای قرآن خالی است. آیا ما در رابطه ی با قرآن تفریط نکرده ایم؟ ما که این قدر در رابطه ی با برگزاری جلسات اهل بیت وقت می گذاریم چه قدر با قرآن آشنائی داریم؟ جوانانی که در نیمه

۵ افراط و تفریط در مراسمات مذهبی

شعبان و مراسمات آن این قدر وقت می گذارند چقدر با قرآن آشنا هستند؟ ما فکر کرده ایم دین یعنی شرکت در همین مراسمات ولی نمی دانیم که دین واقعی غیر از این را هم از ما می خواهد. سعی کنیم با دین حقیقی آشنا شویم.

۹- مبلغین دینی باید سعی کنند برای مردم چیزهائی بگویند که آنها از لحاظ معرفت دینی پیشرفت کنند و در رابطه با مسائل دینی فکر کنند. متأسفانه مبلغین دین در این رابطه وظیفه ی خود را درست انجام نداده و مردم در یک حالت سکون هستند. مبلغ دین باید دست مردم را بگیرد و بالا بیاورد نه اینکه همیشه حرفهای تکراری بزنند و یا حرفهائی بزنند که به درد مردم نخورد. مبلغ باید نیاز مردم را درک کند و طبق آن برای مردم صحبت کند.

۱۰- در مراسمات مذهبی چه عزاداری و چه شادی معمولاً همسایه آزاری می شود. به عنوان مثال شخصی می خواهد ده شب روزه بگیرد و در طول این ده شب کل فضای کوچه را اشغال می کند و باعث آزار و اذیت همسایه ها می شوند. به نظر شما انجام مراسم مذهبی مهمتر است یا رعایت حق همسایه؟ بیاییم واقعا به اسلام حقیقی عمل کنیم.

۱۱- در مراسمات مذهبی همه ی اهل بیت باید برای مردم معرفی شوند نه اینکه فقط راجع به امام حسین و یا امام زمان صحبت شود. واقعا مردم راجع به امامانی مثل امام هادی چقدر اطلاعات دارند؟ این هم یکی از افراطها و تفریطهای ماست که راجع به یک امام زیاده روی می کنیم و راجع به یک امام دیگر کم کاری می کنیم.

۱۲- در مراسمات مذهبی باید از انجام خرافات دوری کنیم. بعضی از کارهای ما ، عین بدعت است و هیچ سند شرعی و عقلی ندارد. جالب است

۶ **افراط و تفریط در مراسمات مذهبی**

بدانید که شخصی به نام شیخ عبد الرحمن دمشقیه کتابی نوشته است به نام (قطره ای از دریای خرافات شیعه) و در این کتاب خرافات هائی را به شیعه نسبت داده است. آیا در چنین زمانی که اطلاعات به سرعت منتقل می شود نباید یکسری از کارها را کنار گذاشت؟ آیا در این زمان نباید روحانیون و منبری ها از یکسری حرفها اجتناب کنند؟ آیا موقع این نیست که کمی فکر کنیم و بعد تصمیم بگیریم؟ آیا موقع این نیست که حرف هرکسی را قبول نکنیم؟ آیا موقع این نیست که تعصبات و احساسات غیر منطقی را کنار بگذاریم؟ و هزاران آیای دیگر.....

۱۳- در مراسمات شادی ، مداحان باید از خواندن روضه و گریه انداختن مردم خودداری کنند. باید دقت شود که متأسفانه شیعه به عنوان یک مذهب غم و اندوه و گریه و زاری شناخته شده است و یکی از دلایل آن افراط در عزاداری است به طوری که حتی در شب عید هم روضه خوانده می شود. باید دانست که دین اسلام و مذهب تشیع اصلاً با شادی و تفریح مخالف نیست ولی بعضی از کارهای ما باعث شده که این دین ، دین خشکی جلوه داده شود.

۱۴- به نظر شما آیا بهتر نیست که در جلسات مذهبی ، به جای اینکه دائماً از مقام اهل بیت گفته شود بیاییم و از معارف اخلاقی آنها گفتگو کنیم؟ متأسفانه در جلسات ، بجای اینکه روش زندگی امامان و معارف اخلاقی آنها را به مردم یاد دهند بعضاً گفته می شود که فلان امام این مقام را دارد و فلان امام قبل از خلقت آسمان و زمین نورش خلق شده بود و چیزهائی از این قبیل که معمولاً دلیل صد درصدی هم ندارد.

ما نمی خواهیم بگوییم مقام امامان نباید گفته شود بلکه می خواهیم بگوییم اولاً مقام امامان به همان اندازه ای که هست و نه بیشتر گفته شود و ثانياً

بجای پرداختن بیش از حد به چنین مباحثی ، باید مطالب مورد نیاز مردم که با آنها درگیر هستند برای مردم گفته شود.

۱۵- هماهنگی مکانهای مذهبی برای انجام مراسمات ، بسیار مهم است. مثلا در نیمه ی شعبان دیده می شود که در یک محله ی کوچک ، سه یا چهار جا مراسم تزیین و شربت و شیرینی برقرار است و همگی یک کار انجام می دهند در حالی که اگر با هم هماهنگی داشتند می شد که در هر یک از این جاها کارهای متنوعی انجام داد. متاسفانه ما با هم هماهنگی نداریم و هرکسی می خواهد کار خود را انجام دهد. ای کاش چنین پولهایی صرف امور دیگری می شد. بیاییم واقعا با منطق و فکر اعمالمان را انجام دهیم.

۱۶- آخرین نکته ای که به آن اشاره می کنیم این است که برای انجام مراسمات مذهبی باید از یک مشاور مذهبی مشاوره بگیریم ، آن هم مشاوره که به روز باشد و اطلاع از مسائل مختلف داشته باشد و بداند که جامعه ی ما به چه چیزی بیشتر محتاج است.

باید بدانیم که هرگز آشنائی با حقیقت امری را قربانی اصرار بر

قداست آن نکنیم.

در آخر به آیه ۸۸ سوره هود اشاره می کنم که :

إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ

من جز اصلاح- تا آنجا که توانایی دارم- نمی خواهم! و توفیق من، جز به خدا نیست! بر او توکل کردم و به سوی او باز می گردم.

نظرات و پیشنهادهای خود را در رابطه ی با مطالب گفته شده حتماً با ما در میان بگذارید.

شیعیان باید بدانند که پیروی از پیامبر و ائمه (علیهم السلام) صرفاً با یدک کشیدن نام شیعه محقق نمی شود. شیعه ی واقعی کسی است که باید در مقام عمل نیز با اهل بیت (علیهم السلام) تطابق داشته باشد و رفتار و عملکرد خود را مطابق با اهداف و آرمان های متعالی این بزرگواران تنظیم کند. ما نیز در این زمان، باید اعمالمان را طوری جهت دهی کنیم که در راستای اهداف امام زمان (عج) باشد و موجبات خشنودی وی را به همراه داشته باشد.